Výstroj pro každého křesťana

Původ materiálu
Iva Květonová
Pořadí v lekci
41

Téma

Vyzbrojenost proti zlému

Cíl

- Děti poznají, že víra v Pána Boha chrání před tím, co člověka ničí.
- Děti pochopí, že Pán Bůh používá jiné zbraně než my lidé. Zbraně, které neubližují, ale zachraňují.

Pro učitele

Biblický text: Ef 6,10–17

Výkladové poznámky

Obecně k listu Efezským

- Má velkou spojitost s listem Koloským. Mezi oběma listy existuje řada vztahů. Třetina Ef má doslovné paralely v Ko. Přesto se badatelé přiklánějí k možnosti dvou pisatelů těchto listů. Přičemž pořadí vzniku listů je Ko — Ef.
- Pisatelem byl Pavlův žák, patrně helénistický židokřesťan.
- Vznik asi kolem roku 90 po Kr.
- Místo sepsání pravděpodobně v okolí Efezu.
- Adresován je „všem věrným křesťanům“ — tedy nejen pro jednu křesťanskou obec nebo nějakou vymezenou skupinu.
- Text byl psán pro opakované předčítání při bohoslužebných shromážděních.
- List má hymnický styl — tím je velmi vzdálen od Pavlova stylu.
- Význam listu je vnímán v jeho ekleziologickém rozměru.
- Po Pavlově smrti chybělo jednotící pouto mezi jednotlivými sbory křesťanské církve. Pavel byl s církvemi ve spojení — návštěvy, listy. Snažil se o řešení rozepří, vedl sbory

k jednotě. Po jeho smrti hrozilo, že se církev rozpadne do menších skupin. Z tohoto důvodu se v popavlovské době stala důležitou myšlenka univerzální církve, která představuje Bohem založenou jednotu všech křesťanů.

- Obraz církve jako těla Kristova zde představuje jedinou, celosvětovou skutečnost (na rozdíl od Pavla, který obraz těla Kristova vztahuje ke konkrétní křesťanské obci). Máme zde tedy první doklady univerzálního pojetí církve.
- Kristus je zde označen jako hlava církve a vztah mezi Kristem a církví je popsán pomocí vztahu mezi hlavou a tělem (zatímco Pavel církev představuje jako tělo inspirované Kristem).

Efezským 6,10–17

- Znázornění křesťana jako Božího bojovníka.
- Oblečení duchovní zbroje zřejmě souviselo se křtem, týká se proto všech křesťanů.
- Bojovník je vyzbrojen jen k obraně. Pás, pancíř, boty, štít, přilba. To všechno je vlastně výstroj. Jen štít patří k výzbroji, ale je to zřetelně defenzivní zbraň. Útočnou zbraní je jen meč.
- **Ďábel:** Pojmenování pro to, co člověka ničí, co ho ohrožuje.
- **Odolat ďáblovým svodům:** Boj má defenzivní charakter. Jde o obranu a zároveň budování církve jako prostoru, ve kterém ďábel, zlo ztrácí svůj vliv.
- **Mocnosti a síly:** Nadosobní skutečnosti, které ďábel zneužíval a zneužívá proti lidem. Síly, které vedou člověka k beznaději. Např. ideologické systémy (fašismus, bolševismus, rasismus…).
- **Nadzemské síly zla:** Nejsou to síly nebeské; nedosahují tam, kde se rozhoduje o lidské naději; neovládají nebesa, protože na Boží pravici v nebesích je Kristus sám. To je obrazné vyjádření evangelia v době, kdy lidé podléhali osudovému vnímání života.
- **Ne proti lidským nepřátelům:** Boj není namířen proti lidem. Jde tu o oddělení zla od zlého člověka; o osvobození člověka od starosti, nejistoty a strachu, které ho mohou vést ke zlému jednání.
- **Zlo bují:** Zlo není pasivní veličina, zmnožuje se. Je třeba mu aktivně čelit. Tento oddíl má aktivizační poselství. Je třeba začít bojovat už ve chvíli, kdy se jakoby nic neděje.

- **Apel k bdělosti** je upřen směrem k výhonkům zla. Nelze nečinně přihlížet, až zlo získá ohromných rozměrů, kdy boj bude už marný. Zároveň platí, že není dobré se příliš soustředit na projevy zla.

  C. S. Lewis: „Ve vztahu k ďáblům se lidé mohou dopustit dvou stejně závažných chyb. První z nich by bylo nevěřit v jejich existenci. Druhou chybou je v ně věřit a současně mít

o ně přílišný a nezdravý zájem. Ďáblové sami mají z obou těchto chyb stejně velkou radost a vítají mezi sebou stejně nadšeně materialistu i čarodějníka.“

- **Opásáni kolem beder pravdou:** První prostředek v boji proti zlu. Pravda je silnější než lež (lež má krátké nohy). Křesťan má stát na straně pravdy, být upřímný ve svém jednání a mluvení. Pak bude mít pevnou půdu pod nohama, nebude muset uhýbat pohledem, bát se, co se kdy provalí a dostane na světlo.
- **Pancíř spravedlnosti:** Pokud je člověk na Boží straně, pak se nemusí bát, pak není ohrožen fatálním způsobem.
- **Obuti k pohotové službě evangeliu pokoje.** Podobně čteme u Iz 52,7: „Jak líbezné je, když po horách jdou nohy toho, jenž poselství nese a ohlašuje pokoj, jenž nese dobré poselství a ohlašuje spásu, jenž Sijónu hlásá: „Tvůj Bůh kraluje!“ Místo slova evangelium je zde vhodnější použít překlad „dobra zpráva“. Dobrá zpráva znamená zvěstovat druhým „Pokoj vám!“, tzn. zvěstovat pokoj, že svět je v dobrých Božích rukou.
- **Štít víry:** Zlý je často popisován jako žalobce, našeptávač. Ten, který říká: „Jsi nula. Nikdo tě nemá rád. Zase to zkazíš. Jsi škaredá. Tlustá.“ Zlý člověku našeptává to, co ho má zatlouct do země, položit na lopatky. Tohle našeptávání máme odmítnout a přijmout s jistotou Boží ano k člověku — že mě miluje, i když si já sama připadám nemilovatelná.
- **Přilba spasení** chrání před útokem. Člověk je chráněn vědomím, že je zachráněn, a to i sám před sebou. Když jsem zachráněna, nejsem sama svoje, patřím Pánu Bohu. Jsem v bezpečí, nesena větší silou, než je ta moje.
- **Meč Ducha** je jediný útočný nástroj. Slovem Božím se zde nemyslí Bible. Člověk nemá mluvit jen na základě vlastní moudrosti a rozumových (byť třeba skvělých) úvah, ale ve svém mluvení má dávat taky prostor Duchu svatému a jeho působení.

Úskalí

Obraz Božího bojovníka ve zbroji je pro děti sice lákavý, ale může jejich pozornost snadno odlákat špatným směrem. Děti mají vojáky spíš spojené s bojem a útokem. Samy (obzvlášť kluci) spolu „mečují“ a střílejí po sobě již od nejútlejšího věku. Je potřeba dětem zdůraznit, že jako křesťané proti druhým lidem nebojujeme silou, nepoužíváme zbraně, abychom ubližovali. To ale neznamená, že máme ke zlu a bezpráví mlčet. Máme i jiné zbraně, které můžeme použít.

Odkazy

Pokorný, Petr: *List Efezským.* Praha: Centrum biblických studií AVČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2005.

Pokorný, Petr: *Úvod do Nového zákona.* Vyšehrad, 2013.

Lewis, C. S.: *Rady zkušeného ďábla.* Praha: Návrat domů, 1998.

Odkazy na starší přípravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro děti

Předškoláci

Pracujeme v kruhu. *Přilbu na kolo, lyže či skate zabalte hezky do velké látky (může dobře posloužit i prostěradlo, ubrus, povlečení) jako tajemství a nachystat dopředu doprostřed kruhu.*

Co myslíte, že tam je?

Pomalu rozbalujte; dbejte na to, aby každý mohl odkrýt kousek látky.

K čemu je přilba? Každý si ji může dát na hlavu a říct, co ho k tomu napadne.

Co myslíte, může nám být i Pán Bůh takovou přilbou? Před čím nás může chránit?

Příběh

Vyprávějte pomocí flanelografu. Postavy si vyrobte z papíru.

Kdysi byla jedna dvanáctiletá holka. Jmenovala se Alice. Byla docela hezká, měla dlouhý hnědý vlasy. Ve škole jí to šlo, na vysvědčení mívala jen pár dvojek. Chodila do kroužku atletiky. Párkrát už vyhrála závody v běhu. Její rodiče ji měli moc rádi a mysleli si o ní, že je šikovná. I učitelé a trenéři. Jenže ona si to nemyslela. Občas se jí někdo smál. Třeba že běhá jak splašená koza. Nebo že vypadá jak špageta. Taky se jí stávalo, že slyšela jakýsi hlas v hlavě a ten jí říkal, že je ošklivá, a že ji nikdo nemá rád. Někdy stála před zrcadlem a šklebila se na tu v zrcadle nebo jí i nadávala.

Rodiče si všimli, že je ta jejich holka smutná. Snažili se s ní mluvit a zjistit, co se s ní děje. Ale ona jim nikdy nic neřekla nebo jim odpověděla jen vyhýbavě.

Alice měla jednu dobrou kamarádku Johanku. Jedna druhé mohly říct úplně všechno. Johanka věděla, čím se Alice trápí. Snažila se ji povzbuzovat, ale moc se jí to nedařilo.

Pak si vzpomněla, že jim jednou pan farář na nábožku vyprávěl takový zvláštní příběh o tom, jak má být člověk do života vyzbrojený. Už si na to moc nepamatovala, ale říkala si, že Alice by nejspíš potřebovala takovou výstroj, která by jí pomohla v boji proti těm hloupým dětem a taky

proti hlasům, které má v hlavě.

Řekla si, že Alici vezme za panem farářem, protože ten jí to přece jen řekne líp než ona. A tak za ním spolu šly.

Farář jim vyprávěl o tom, že ve světě je dobro, ale taky zlo. Dobro je od Pána Boha. Snaží se člověka povzbuzovat, aby věděl, že je důležitý a že je dobře, že je na světě. A to zlo je od Zlýho, který se zas snaží člověka přesvědčit, že ho nikdo nemá rád.

Pak pan farář zašel do garáže a přinesl cyklistickou přilbu. Dal si ji na hlavu.

Otočil se na Alici a řekl jí: „Alice, přilba na hlavě to je jako věřit Pánu Bohu. Věřit, že tě má rád a jsi pro něho moc důležitá. Ta víra, přilba tě chrání od Zlýho. Chrání tě i před těmi hlasy, které ti říkají, že tě nikdo nemá rád. Když tu přilbu odložíš, pak jsi najednou bez ochrany. A může se stát, že uvěříš tomu, že tě nikdo nemá rád, že jsi škaredá a nešikovná.

Vezmi si tu přilbu domů. Až pojedeš na kole, tak tě ochrání před úrazem. A vždycky, když se na ni podíváš, tak si vzpomeneš na Pána Boha a na to, co jsem ti o něm a o tobě vyprávěl.

Pomůcky: Velký kus látky, cyklistická přilba, flanelograf, papírové obrázky.

Mladší školní děti

Hledání skrytých kartiček s výstrojí (aktivita na začátek). Obrázky Boží výstroje najdete na internetu. Vytiskněte více kusů od každého. Ideálně pro každé dítě celý set. Děti hledají schované obrázky. Jejich úkolem pak je, aby se snažily s ostatními dětmi vyměňovat kartičky tak, aby nakonec mělo každé dítě celý set s výstrojí.

Chvíli se s dětmi bavte o tom, k čemu která část výstroje slouží. Ideálně pracujte s flanelografem a postupně obrázky vyvěste. Upozorněte při tom, že většina výstroje slouží k obraně, ne k útoku.

Zeptejte se, jestli by tam ještě nějakou výstroj chtěly přidat.

Připravte si obrázek vojáka (najdete v odkazech), přidejte na flanelograf.

Je voják druhým i nějak prospěšný? Umí pomáhat? Komu?

K textu: Bible někdy vypráví příběhy a někdy něco důležitého vyjadřuje jen pomocí obrazů. V tom dnešním textu se mluví taky jen obrazem. Křesťan je jako voják, který se obléká do zbroje. Protože je ve světě i zlo, je potřeba se na zlo nachystat a vyzbrojit se proti němu. Pán Bůh nás vede k tomu, že ani my sami nemáme působit zlo: třeba druhé lidi ponižovat, mluvit o nich škaredě, posmívat se. Před takovým jednáním se máme chránit a máme chránit i druhé.

Naším úkolem je mezi druhé lidi roznášet pokoj.

Aktivita na závěr: Každé dítě dostane papírového člověka jen v obrysech. Podepíše si ho: Kája, Prokop… Na jednotlivé části zkusí napsat nebo namalovat, jaké jednání by potěšilo Pána Boha. Každý pak představí druhým, co napsal, namaloval.

Pomůcky: Kartičky s výstrojí, flanelograf, papírový člověk pro každé dítě, tužky, pastelky.

Starší školní děti

Přečtěte z Bible text Ef 6,10–17 (čtěte po verších, aby se každý zapojil). Mluvte o tom, co to je za obraz, co nám chce říct. Použijte k tomu obrázek „křesťanského naháče“. Vypište na flipchart, whiteboard nebo velký papír do sloupečku jednotlivé části výzbroje, o kterých se v textu mluví; nad každou částí výstroje společně přemýšlejte, co je tím myšleno (vyjít při tom i z výkladových poznámek), to pak napište do druhého sloupečku (štít — víra; přilba — spasení; obuv — připravenost ke službě; opasek — pravda; pancíř — spravedlnost; meč — působení pokoje).

Aktivita: Společné vytváření obrazu vyzbrojeného křesťana. Na velký kus papíru obkreslete buď někoho z dětí, nebo učitele. Na lepicí lístečky pište nebo malujte, co by křesťanu nemělo chybět, aby obstál ve světě. Pak přilepte na společný obraz.

Pomůcky: Bible, obrázek „křesťanského naháče“, flipchart, velký kus papíru, lepící lístečky.

Přesah

Se staršími dětmi můžeme otevřít téma pronásledování a utlačování křesťanů ve světě v historii a dnes. Konkrétně např. v Číně. Co dělat a jak nemlčet?

Liturgie

Písně

Pán Bůh je síla má (EZ 182); *Bojujte, bojujte dál* (SV 17); *Prosba* (SV 44); *Boj na zemi* (SV 24); *Řekni ne ďáblu* (SV 296)

Biblický text k zapamatování

Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem. (Ř 12,21)

Rituál

Na konci setkání můžete společně zapsat do plakátu slovo nebo větu, která vystihuje poselství dnešního setkání s epištolami.

Na začátku nebo na konci setkání můžete recitovat verš z 1Kor 13,13: A tak zůstává víra, naděje, láska — ale největší z té trojice je láska.

Okénko do bohoslužeb

Děti, představte si, že vám rodiče řeknou, že se jede do bazénu. Co si nachystáte?

(Lze si věci připravit do koše a podle návrhu dětí z koše vytahovat: plavky, brýle, kruh, ploutve, ručník…).

Nabízí se i jiné varianty dle aktuálnosti, např. lyžování, jízda na kole, bruslení…).

V nedělce si budete povídat něco o tom, že i každý křesťan potřebuje do života nějakou výstroj.

Modlitba

Pane Bože, prosíme, zbav nás od zlého. Nedopusť, abychom byli těmi, kdo působí zlo ve světě, kdo druhým ubližují. Prosíme, dávej nám odvahu, abychom se nebáli protestovat nahlas proti bezpráví kolem nás. Povzbuď nás, ať přiložíme ruku ke každému dobrému dílu, které vede k pokoji mezi lidmi. Amen.

Kam dále
Oblečte plnou Boží zbroj. Biblický text: Efezským 6,10-20. Host pořadu: Pavel H…
Křesťanský naháč (obrázek)
Mary Burnsová KŘESŤANSKÝ VOJÁK (Boží výstroj + neoděný voják)
Odkaz na píseň
Pán Bůh je síla má, všecka obrana má
Bojujte, bojujte dál, pohleďte jen, v dálce svítá
Prosba (Dej mi, Pane, víru) (SV44)
Boj na zemi (SV24)
Řekni ne ďáblu (SV296)
Cílová skupina
Předškolní
Mladší školní
Starší školní
Katechetické cykly
Dál přece nejdeme sami IV (s apoštoly, s Janem a celou církví)
Biblický odkaz (kat)

Efezským 6,10–17